



W związku z prowadzoną obecnie trzebieżą lasu na odcinku Złocieniec-Cieszyno, wzrosło zainteresowanie ruinami w pobliżu miejsc gdzie obecnie jest prowadzona wycinka drzew. Obiekty są ściśle związane z nasypami, których przeznaczenie nie jest tajemnicą dla mieszkańców naszej gminy.



Na samym początku złocienieckiej ścieżki rowerowej ocieramy się o nasypy planowanej autostrady, która potocznie nazywana była berlinką. Jadąc szlakiem wytyczonym przez dawną linię PKP docieramy do Cieszyna, tam można podziwiać nieukończony wiadukt majestatycznie górujący nad okolicą. Elementy dawnych robót drogowych stały się na swój sposób atrakcją turystyczną... choć niestety, są traktowane po macoszemu przez przewodniki turystyczne – stanowiąc obiekt zainteresowania jedynie wąskiej grupy dociekliwych turystów.

W lesie, na północ od Złocieńca widać wyraźne ślady budowy "Berlinki" środkowego odcinka RAB 4b (niem. Reichsautobahn) [1], zaś od wschodu usytuowany jest fragment autostrady, który łączył się z „Berlinką” na wysokości wsi Cieszyno - tworząc węzeł Falkenburg[2].

Prace budowlane zapoczątkowano już w grudniu 1933r.. Hermann Göring [3] i Gauleiter Erich Koch symbolicznie wbili szpadle w ziemię rozpoczynając czteroletni plan wychodzenia Niemiec z kryzysu[4] - budowa dróg (RAB) była jednym ze sposobów walki z wielomilionowym bezrobociem.

Prowadzone inwestycje drogowe, finansowano głównie ze składek na ubezpieczenia społeczne (Reichsarbeitslosenversicherung), a do robót wykorzystywano bezrobotnych[5]. Do 1938 roku zrealizowano budowę kilku tysięcy kilometrów dróg. W tym czasie wzniesiono na obrzeżach Złocieńca (dzisiejsza ul. Myśliwska) budynek zarządu ds. budowy i eksploatacji autostrady, tzw. Strassenmasterei wraz zespołem mniejszych budynków mieszkalnych dla pracowników[6].



Po rozpoczęciu wojny zakładano przyspieszenie prac budowlanych wykorzystując jeńców wojennych. W tym celu utworzono specjalne obozy pracy służące budowie autostrady Reichsautobahnlager (w skrócie RAB-Lager) większość powstała na przełomie 1939/1940. Pierwszym obozem (nie posiadał on jednoznacznie określonej funkcji) był obóz nad jeziorem

Dłusko. W literaturze widnieje jako Polenlager[7], w którym miało znajdować się 45 polskich jeńców. Obecnie można zlokalizować na nim ślady po co najmniej 5 budynkach.



Kierując się na północ od jeziora Dłusko, idąc dawną autostradą, natrafimy na kolejny obóz RAB-Lager Czarnówek I (Schwarzsee I), w którym przebywało 288 polskich robotników. Obóz zlokalizowany jest przy obecnym rezerwacie przyrody, czyli Jeziorze Czarnówek, w niedalekiej odległości od obecnego parkingu leśnego. Do dziś, w tym miejscu, są zachowane 4 fundamenty po barakach.



Kontynuując wędrówkę nasypem wzdłuż szosy, mijamy Czarnówek i natrafiamy na kolejny obóz RAB-Lager Czarnówek II (Schwarzsee II) zlokalizowany przy szosie do Cieszyna – według źródeł w tym obozie pracowało 218 polskich robotników.



Podążając szlakiem „Berlinki” zobaczymy wiele pozostałości po obozach jenieckich - nie tylko RAB-Lager. Część robotników przymusowych była rozlokowana po gospodarstwach i obiektach

przemysłowych. W latach 1941-1945 na terenie Powiatu Drawskiego mogło pracować nawet do 6 tyś robotników przymusowych[8] rozlokowanych w około 20 obozach. W większości byli to Polacy, ale można było natrafić tam również na ślady obecności obywateli Rosji i Francji. Warto zaznaczyć, że po wrześniu 1943 roku wraz z przejściem Włoch na stronę aliantów, do przymusowych robotników dołączyli również jeńcy pochodzenia włoskiego.

Opisane miejsca są niemymi świadkami ciężkiej pracy tysięcy robotników przymusowych. Spośród opisanych obiektów wyróżnia się obóz zlokalizowany przy jeziorze Czarnówek. Warto poświęcić czas na odnalezienie ruin wśród zarośli, by spojrzeć z nich na spokojną taflę jeziora i poczuć niesamowity nastrój tego miejsca.

tekst : Michał Kaliniak

przypisy:

LITERATURA 1.<http://szczecin.wyborcza.pl/szczecin/1,150424,19584763,tak-powstawalaberlinka-unikatowe-fotografie-niemieckiego-budowniczego.html#Czolka3Img> 2.
<http://szczecin.wyborcza.pl/szczecin/1,150424,19584763,tak-powstawalaberlinka-unikatowe-fotografie-niemieckiego-budowniczego.html#Czolka3Img> 3. <http://www.berlinka.pcp.pl/index.php>
4. J. Leszczelowski. Ostatnie stulecie Falkenburga II. Aljar, Warszawa 2009, s.138 5. J.Leszczelowski. Ostatnie stulecie Falkenburga II. Aljar Warszawa 2009, s.137 6. T. Gasztold (red.), Dzieje ziemi Drawskiej, Poznań 1972, s.146 7. T. Gasztold (red.), Dzieje ziemi Drawskiej, Poznań 1972, s.147 8. W.Tessendorff. Kalender 1937 für den Kreis Niederbarnim. Herausgegeben 1936, s.47-51 Dostęp do stron www. z dnia: 20.05.2016